

А. М. КОНДРАТОВА

Анна Миколаївна Кондратова, аспірантка Київського університету права НАН України

**ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ
ЩОДО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ**

Законом України «Про нотаріат» та Порядком вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 р. № 296/5, (далі – Порядок про вчинення нотаріальних дій нотаріусами України) не врегульовано питання оформлення майнових прав щодо юридичної особи як об'єктів спадщини, а відтак практично жоден нотаріус не здатен належно оформити перехід таких прав як комплексної правомочності від спадкодавця до його правонаступників. Виходячи з того, що матеріальна частина цих прав пов'язана з матеріальним правом певного суб'єкта, можна стверджувати, що такі об'єкти можуть і повинні успадковуватися¹. Але на сьогодні нотаріальна та судова практика зустрічається з низкою проблемних питань, які стосуються порядку та підстав здійснення права на спадкування такого об'єкта спадщини, що є причиною виділення даного питання у якості окремого наукового дослідження та вироблення пропозицій щодо удосконалення механізму його правового регулювання для забезпечення непорушності прав та інтересів кожного суб'єкта спадкових правовідносин. Вивчення даного питання здійснювалось науковцями в руслі загального дослідження спадкового права, а саме Б. С. Антімоновим², В. М. Кравчук³, Ю. О. Заїкою⁴, Д. М. Лівшиц⁵, Є. О. Рябоконт⁶, О. П. Печеним⁷, Є. І. Фурсою і С. Я. Фурсою⁸ та іншими, але не розглядалось в аспекті правового регулювання порядку спадкування даного, окремого виділеного, виду об'єкта спадщини.

Відтак, **метою** та завданнями даної статті є дослідження особливостей спадкування такого виду об'єкта спадщини, як права та обов'язки щодо юридичної особи з визначенням специфіки складу таких прав та обов'язків, які можуть переходити в порядку спадкування, та суб'єктного складу учасників таких відносин на основі нотаріальної і судової практики.

Особливості спадкової процедури щодо даного об'єкта впливають передусім із виду прав, що успадковуються, та форми їх вираження (права щодо товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, права, що підтверджуються акціями та іншими цінними паперами тощо).

Виходячи з нотаріальної і судової практики, слід окремо зупинитися на питаннях спадкування майнових прав на частку у статутному капіталі юридичної особи та пов'язаних з таким майновим правом інших прав щодо юридичної особи. Відповідно до ч. 5 ст. 147 ЦК України частка у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю переходить до спадкоємців фізичної особи чи правонаступника юридичної особи – учасника товариства, якщо статутом товариства не передбачено, що такий перехід допускається лише за згодою інших учасників товариства. Щодо інших організаційних форм юридичної особи та порядку переходу частки в їх статутному капіталі в порядку спадкування застосовуються положення цієї ж норми ЦК України. Звідси можна зробити висновок, що, оскільки таке право за своєю юридичною природою є відчужуваним, то у разі відкриття спадщини дані права будуть виступати як об'єкт спадщини, якщо це напряму не заборонено законодавством або якщо інше не передбачено установчими документами такої юридичної особи. Цікавим вважається в цій нормі її формулювання: «...якщо такий перехід допускається лише за згодою інших учасників товариства». Тобто, установчими документами може бути передбачено обов'язкове отримання згоди всіх або більшості учасників юридичної особи на перехід права власності на такий об'єкт спадщини. Право внесення таких положень до установчих документів пов'язано з принципом свободи договору у цивільному праві. Але при цьому в разі, якщо учасники юридичної особи не погоджуються з переведенням даних прав на спадкоємців, останні мають право на виділ частки, що належала спадкодавцеві, за правилами ст. 148 ЦК України.

Крім того, слід зазначити, що з переходом такого майнового права, як права на частку в статутному капіталі у спадкоємців можуть виникнути й інші права, що належали спадкодавцеві щодо даної юридичної особи. Так, установчими документами юридичної особи може бути передбачена можливість отримання права на участь у юридичній особі і відповідно права на отримання частки доходу (дивідендів), права на отримання активів у разі ліквідації юридичної особи та інші права щодо юридичної особи. У п. 9 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про спадкування» від 30 травня 2008 р. № 79 зазначається, що спадкується не право на участь у товаристві, а право на частку у статутному капіталі. Дане тлумачення Пленуму ВСУ вище названих норм, на думку автора статті, слід розуміти так, що право на частку у статутному капіталі не тягне за собою спадкування і права на участь у товаристві, оскільки останнє виникає у спадкоємців не в порядку спадкування, а у зв'язку з їх подальшим волевиявленням стати учасником юридичної особи, якщо це не суперечить установчим документам такої юридичної особи. З цього виходить і судова практика. Так, рішенням Апеляційного суду Донецької області від 27 червня 2006 р.¹⁰ за позо-

вом спадкоємців (особа_1) до товариства з обмеженою відповідальністю (особа_2) про визнання спадкоємців учасником товариства та зобов'язання внести зміни до установчих документів суд зазначив, що відмовою в прийнятті позивачів до складу учасників товариства не було порушено їхніх спадкових прав, оскільки право участі у товаристві є особистим, невідчужуваним, немайновим правом в силу ст. ст. 100, 1219 ЦК України. А також, виходячи з того, що товариство є добровільним об'єднанням осіб, то для вступу позивачів до товариства необхідною є згода інших учасників товариства або його керівних органів, що передбачено установчими документами даного товариства. У скасуванні даного рішення судом касаційної інстанції було відмовлено з посиланням на те, що суд апеляційної інстанції виніс обґрунтоване та законне рішення, яке не підлягає скасуванню.

Слід зазначити, що ст. 1219 ЦК України все ж передбачена можливість переходу до спадкоємців в порядку спадкування права участі у юридичній особі, якщо це передбачено установчими документами юридичної особи. Прикладом спадкування такого об'єкта є товариства, участь в яких заснована саме на кровному спорідненні між учасниками, і відповідно спадкоємці померлого учасника товариства отримували право замінити свого померлого родича. На сьогодні такі товариства майже не створюються, але найбільше їх розповсюдження можна побачити у Великобританії, особливо серед товариств, що займаються благодійною діяльністю.

Якщо ж статутом юридичної особи не передбачено спадкування права на участь, то спадкоємець спадкує лише частку у статутному капіталі, у зв'язку із чим до нього переходять лише майнові права. Виникнення інших організаційних корпоративних прав у спадкоємця, як-то права участі у загальних зборах, вирішенні питання щодо розвитку юридичної особи тощо залежить від рішення учасників юридичної особи про вступ або відмову у вступі до складу учасників юридичної особи. Тому можна зробити висновок, що права щодо юридичної особи, що належали спадкодавцю, можуть перейти або в повному, або в неповному складі¹¹. Тобто, окремі права щодо юридичної особи, в тому числі майнові, виникають у спадкоємців після прийняття ними в спадщину права на частку у статутному капіталі та подальшого прийняття спадкоємця до юридичної особи як учасника. Тому автор статті не поділяє позицію С. Я. Рабовської, яка вважає, що таке майнове право, як право на отримання частини доходів (дивідендів) від діяльності юридичної особи підлягає обов'язковому спадкуванню¹². Дане майнове право щодо юридичної особи пов'язане з участю конкретної особи у господарській діяльності юридичної особи (в тому числі за рахунок грошових або інших майнових внесків), а отримання доходу є довготривалим та здійснюваним на власний ризик господарської діяльності. І якщо спадкоємці відмовились від вступу до юридичної особи або їм було відмовлено у такому вступі, і їх частку у статутному капіталі було виділено й передано їм, то у них не може виникнути право на отримання частки доходу юридичної особи, оскільки вони не брали участі у його отриманні та формуванні. Так, право на отримання частини доходів юридичної особи (дивідендів) не буде входити до складу спадщини, якщо це не передбачено законодавством або установчими документами юридичної особи. У разі відмови іншими учасниками у прийнятті спадкоємця до складу юридичної особи останні мають право вимагати сплати нарахованих і не отриманих за життя спадкодавця дивідендів.

Крім того, найбільш гострим проблемним питанням є розшук такого об'єкта спадщини, як права на частку у статутному капіталі та інших майнових прав щодо юридичної особи та його подальший виділ. Розшук такого об'єкта спадщини може здійснити нотаріус. Одним із варіантів способів такого розшуку є здійснення запиту через ЄДРПОУ, але це можливо за умови, що відповідні дані внесені засновниками юридичної особи до такого Реєстру. Основним же проблемним питанням є виділ цих прав на рівні юридичної особи. Нотаріус зобов'язаний внести усі права та обов'язки, що становлять спадщину, до свідоцтва про право на спадщину. Таким чином, він має вказати, які саме права щодо юридичної особи переходять до спадкоємців. Теоретично ці дані він може взяти з відповіді такої юридичної особи на його запит. Але практично учасники юридичної особи не знають, що включати до такої відповіді та як саме визначати, які права можуть переходити у спадщину. Зазвичай максимум, що вони вказують у відповіді – це право на частку у статутному капіталі, розмір якої визначають за установчими документами. Оминаючи при цьому усі інші права спадкодавця лише через необізнаність у цьому питанні. Вирішенням цієї проблеми було б звернення до професійних юристів або безпосередньо до нотаріуса, представника такої юридичної особи за роз'ясненням щодо складу спадщини та прав, які можуть до нього входити. При цьому найбільш часто зустрічається така причина невключення даних прав до складу спадщини, як просте незнання спадкоємців про потенційний склад спадщини, що підлягає спадкуванню і небажання нотаріуса ускладнювати собі роботу та роз'яснювати порядок дій щодо таких об'єктів спадщини. Єдиним виходом з цієї ситуації, на нашу думку, є покращення юридичної обізнаності населення. У юридичній практиці неодноразово зустрічалися випадки звернення громадян з вимогами про визнання права власності на окремі види об'єктів спадщини та поновлення строків на отримання спадщини. Неодноразовими є випадки, коли після відмови нотаріуса у вчиненні певних нотаріальних дій громадяни звертаються до юристів за консультацією і юридичними послугами вже після закінчення строків на прийняття спадщини або взагалі коли виникають проблеми з реєстрацією прав, у випадку коли вони взагалі не звертались за оформленням спадщини саме через незнання про правові наслідки такої бездіяльності. Все це, на нашу думку, є яскравим показником низької юридичної обізнаності населення, що породжує низку проблемних ситуацій, і не лише для спадкових правовідносин. Вирішенням цієї проблеми є належне інформаційне забезпечення населення щодо належних їм прав та обов'язків, передусім у цивільних правовідносинах задля забезпечення їх дотримання й непорушності. Вважаємо, що можливим варіантом

такого забезпечення є розповсюдження доступної інформації щодо прав кожної фізичної особи у засобах масової інформації, розширення курсу «Правознавство», насамперед у школах та інших навчальних закладах, що надають середню та вищу освіту з усіх спеціалізацій, з особливо детальним розглядом тематики щодо конституційних, цивільних, трудових та інших прав, належних кожному громадянину за законом, та відповідним запровадженням базової правової культури у населення, а також наповнення інформацією відповідних відкритих електронних Реєстрів Мін'юсту щодо такої інформації стосовно фізичних осіб.

Особливою є також процедура спадкування права на частку у статутному капіталі та інших майнових прав щодо юридичної особи, які підтверджуються акціями, інвестиційними та іншими цінними паперами. Сьогодні багато українських акціонерних товариств зіштовхуються з необхідністю визначення правової долі акцій померлих акціонерів. У багатьох акціонерних товариствах такі акції являють собою нерозв'язну проблему – тривалий час акції померлих осіб фактично залишаються без власника, що ускладнює вирішення питань, пов'язаних з управлінням товариством: проблематичним може бути забезпечення кворуму на загальних зборах, прийняття рішень з питань, що вимагають кваліфікаційної більшості, проведення корпоративних операцій з акціями тощо. На практиці акціонерними товариствами часто приймаються рішення про виключення померлих акціонерів із товариства «як таких, що втратили правовий зв'язок із товариством» або просто в силу факту їхньої смерті. Самі ж акції визнаються такими, що перейшли у власність товариства. Безумовно, вказані рішення суперечать вимогам закону¹³. Акції, будучи об'єктами власності особи, у випадку її смерті будуть об'єктами спадщини, а відтак не можуть переходити у власність товариства, якщо це не передбачено заповітом спадкодавця.

Відповідно до ст. 20 Закону України «Про акціонерні товариства» акція товариства посвідчує корпоративні права акціонера щодо цього акціонерного товариства. Тобто особа, яка стає власником акцій, автоматично набуває певну сукупність прав щодо даного акціонерного товариства, якщо інше не передбачено їх установчими документами. На відміну від товариства з обмеженою відповідальністю, де право вступу до складу учасників товариства залежить від прямого волевиявлення спадкоємця на це, в акціонерному товаристві спадкоємці померлого учасника не мають можливості відмовитись від вступу в товариство, оскільки у них з прийняттям спадщини фактично виникає право власності на акції, з яким пов'язано автоматичне виникнення інших майнових та немайнових прав щодо такого товариства. Дана позиція викладена у постанові Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 7 «Про судову практику у справах про спадкування» – із придбанням права власності на акцію спадкоємець набуває також цілий комплекс прав щодо юридичної особи, які можуть включати у себе право на участь в управлінні акціонерним товариством, право на часткову участь у статутному капіталі товариства, право на отримання дивідендів та інші права, передбачені установчими документами акціонерного товариства. Конкретний обсяг таких прав залежить від виду та кількості акцій, що перейшли до спадкоємця¹⁴.

Проблемним є питання стосовно визначення моменту, з якого спадкоємець вправі реалізувати такі права. Відповідно до норм ЦК України право власності на спадщину виникає у спадкоємця з моменту прийняття спадщини. Але п. 1. ст. 5 Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» встановлено, що права, які випливають із іменних цінних паперів, випущених у документарній формі, можуть бути реалізовані з моменту внесення змін до реєстру власників іменних цінних паперів. Внесення ж таких змін до Реєстру відбувається на підставі оригіналу свідоцтва про право на спадщину або його нотаріальної копії, тобто після спливу шести місяців з дня відкриття спадщини. Таким чином, до моменту оформлення права власності на акції, належні спадкоємцеві, частина цих акцій у голосуванні не будуть брати участі. Це може, в свою чергу, потягнути за собою порушення діяльності товариства та прав спадкоємців-акціонерів. Якщо кількість належних спадкоємцеві акцій є великою, та відповідно передбачає відсутність кворуму на засіданні такого товариства. Ймовірно, найоптимальнішим способом збереження ефективного функціонування акціонерного товариства є призначення нотаріусом управителя спадщиною на час процедури переоформлення права власності на такий об'єкт спадщини, але лише у разі наявності згоди на це інших учасників акціонерного товариства та в порядку, передбаченому установчими документами.

Певну особливість також має врегулювання ситуації, коли спадкодавець не встиг набути права власності на акцію. Відповідно до ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства» акціонер зобов'язаний сплатити повну вартість акції у строки, встановлені установчими зборами для набуття права власності на акції. В такому випадку неможливо стверджувати про перехід права власності на акції у порядку спадкування, оскільки право власності у спадкодавця не виникло. Проте це не означає, що такі об'єкти будуть виключені зі складу спадщини. Є. О. Рябоконт вважає, що у такому випадку у спадкоємців виникає право власності на акції лише за умови і з моменту оплати акцій в межах сум, не внесених спадкодавцем¹⁵. При цьому виникає питання, чи мають спадкоємці право на повернення виплачених спадкодавцем сум за договором купівлі-продажу акцій в разі відмови спадкоємцями від подальшої виплати внесків за акції, або у разі відмови товариством у переведенні прав і обов'язків за таким договором спадкодавця на спадкоємців. Зазначений вище автор вважає, що у такому випадку спадкоємець має право відмовитись від виконання зобов'язання спадкодавця щодо сплати акцій і цим самим відмовитись від вступу до товариства, і це не буде суперечити принципіві універсальності спадкового наступництва. Обґрунтовуючи дане твердження, автор зазначає, що права і обов'язки за договором купівлі-продажу є нерозривно пов'язаними із правом участі у акціонерному товаристві, в цьому випадку із здійсненням спадкодавцем господарської діяльності відповідно до статутних документів акціонерного товариства. Автор статті погоджується з даним положенням. Так, особа не може

бути примушена до здійснення господарської діяльності. Крім того, вступ до товариства як його учасника є насамперед правом особи, а, отже, вона не може бути примушена до такого вступу проти своєї волі. Отримуючи у спадок акції, що за своєю правовою природою посвідчують не лише майнові, а й немайнові (у тому числі організаційні) права спадкодавця щодо юридичної особи, спадкоємець має право вийти з такої юридичної особи в порядку, визначеному її статутними документами. Щодо повернення сплачених внесків спадкодавцем, то тут слід виходити з умов такого договору купівлі-продажу та положень статутних документів юридичної особи. Тобто така процедура буде досить індивідуальна в кожному конкретному випадку.

Щодо інших особливостей спадкування майнових прав щодо юридичної особи заслуговує на увагу питання задоволення вимог кредитора спадкодавця, якщо у складі спадщини є майнові права щодо юридичної особи. С. Я. Рабовська зазначає, що особливістю спадкування такого виду об'єкта спадщини є те, що стягнення за вимогами кредитора не повинне звертатися на майно боржника, що складається з корпоративних та інших прав щодо юридичної особи, оскільки у такому випадку буде застосовуватись правила ст. 366 ЦК України¹⁶. Відповідно до ч. 1 цієї статті зазначається, що стягнення на майно, наявне у спільній частковій власності, звертається у разі недостатності у боржника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення. Окрім того, частки в такому майні іноді неможливо виділити, що значно ускладнює визначення їх розміру та грошової оцінки для звернення на них стягнення. Будучи в такому разі об'єктом права спільної часткової власності, такі права підлягають поділу і виділу відповідно до положень законодавства, що регулюють право спільної часткової власності.

Так, у разі якщо в інший спосіб задовольнити вимоги кредиторів спадкодавця неможливо, такий кредитор має право вимагати продажу спадкоємцями отриманої ними частки у спільній частковій власності з подальшим направленням суми виторгу на погашення боргових зобов'язань. У разі відмови спадкоємців від добровільного виділу та продажу отриманої ними у спадщину частки майнових прав кредитор спадкодавця має право захистити свої інтереси шляхом подання судового позову про примусовий продаж такої частки для погашення боргових зобов'язань або переведення на нього прав належних спадкоємцям з проведенням відповідного перерахунку. Такий аналіз майнових прав щодо юридичних осіб з урахуванням аналогії права спільної часткової власності, що був запропонований С. Я. Рабовською, може мати місце при вирішенні проблемних питань щодо задоволення боргових вимог кредитора боржника у разі непогашення усієї суми боргу іншим спадковим майном¹⁷. Але на практиці такий порядок звернення стягнення не завжди є ефективним через відсутність належно регламентованого правового регулювання даної процедури. Крім того, у випадку, коли кредитор вдається до примусового виділу продажу належних спадкоємцям майнових прав щодо юридичної особи, наприклад, права на частку у статутному капіталі разом із цим правом, спадкоємці фактично втрачають інші права щодо такої юридичної особи, так, наприклад, вони втрачають право на дивіденди у майбутньому.

Слід також окремо звернути увагу на питання, що майже не досліджувалось науковцями-правниками, а саме щодо можливості спадкування обов'язків стосовно юридичної особи. Юридична особа як суб'єкт правовідносин може набувати як прав, так і обов'язків під час своєї господарської діяльності. Тому до спадкоємця в силу універсального характеру спадкового наступництва можуть переходити не тільки правомочності спадкодавця як учасника юридичної особи, а й обов'язки, яких набула юридична особа через участь спадкодавця у її діяльності. Це пов'язано насамперед із тим, що такі обов'язки можуть бути прив'язані до прав на частку у статутному капіталі або до інших майнових прав щодо юридичної особи, що переходять у порядку спадкування. За наявності невиконаних зобов'язань юридичної особи перед третіми особами конкретний обсяг відповідальності спадкоємців залежить від особливостей правового становища такої юридичної особи. Так, відповідальність спадкоємця, учасника товариства з обмеженою відповідальністю, за борги такого товариства за загальним правилом обмежується вартістю вкладу, внесеного спадкодавцем до статутного фонду товариства. На відмінно від цього спадкоємець, який вступив до товариства з додатковою відповідальністю, у разі недостатності вартості вкладу для повного задоволення вимог кредитора товариства, завжди несе відповідальність додатково належним йому майном. Але це можливо лише у випадку, якщо спадкоємець вступить як повноправний учасник до такого товариства з додатковою відповідальністю. Спадкоємець же, як учасник повного товариства, відповідає за борговими зобов'язаннями такого товариства перед третіми особами усім своїм майном (не лише отриманим у спадок, а й належним йому на інших правових підставах), а спадкоємець, який став учасником командитного товариства – усім майном, або в межах вкладу в майно товариства, залежно від статусу спадкодавця в цьому товаристві – відповідно, як повного товариша (командиста), або вкладника. При цьому слід підкреслити, що таку відповідальність спадкоємці несуть лише у випадку, коли вони вступили до юридичної особи як повноправні учасники. Якщо ж спадкоємці не набувають права участі у юридичній особі, незалежно від її організаційно-правової форми до них може бути пред'явлено вимоги лише в межах виділеної їм частки (вкладу), що належала спадкодавцеві, в порядку, визначеному законодавством. Обґрунтуванням даного положення є те, що дані боргові зобов'язання виникли не у спадкодавця безпосередньо, а у юридичній особі як окремого суб'єкта цивільних правовідносин, а відтак, якщо спадкоємець не є учасником, наприклад, товариства з додатковою відповідальністю, то й не може нести відповідальності за діяльність такої юридичної особи, як інші її учасники.

Виходячи з наведеного вище доходимо висновку, що до складу спадщини можуть входити окремі майнові (та деякі немайнові) права та обов'язки щодо юридичної особи, що належали спадкодавцю та не припинилися внаслідок його смерті. Дані права є пов'язаними один з одним, і виникнення деяких з них пов'яза-

но з прийняттям основного права щодо юридичної особи в порядку спадкування, наприклад такого, як права на частку у статутному капіталі. Саме з прийняттям цього права як складової частини спадщини у спадкоємців може виникнути право участі у юридичній особі, право на отримання частки доходу (дивідендів) юридичної особи та інші права, як майнові, так і немайнові, щодо останньої. Окремо слід виділяти майнові права щодо юридичної особи, посвідчені акціями та іншими видами цінних паперів, оскільки законодавством передбачено особливий правовий порядок прийняття їх у спадщину, який підлягає подальшому науковому дослідженню. Основною ж особливістю спадкування майнових прав та обов'язків щодо юридичної особи є його правове регулювання не лише законодавством, а й установчими документами такої юридичної особи, що робить кожен окремий процес такого спадкування доволі індивідуальним.

¹ Фурса С. Я. Спадкове право: Нотаріат. Адвокатура. Суд. / С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, С. Я. Рабовська та ін. – К. : Фурса С. Я.: КНТ, 2008. – С. 290.

² Антимонов Б. С. Советское наследственное право / Б. С. Антимонов, К. А. Граве. – М. : Госюриздат, 1955. – 264 с. – С. 198.

³ Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : дис. ... д-ра юрид. наук : спец. 12.00.03 / В. М. Кравчук. – Л., 2009. – 434 с. – С. 105.

⁴ Заїка Ю. О. Спадкове право : навч. посіб. / Ю. О. Заїка, Є. О. Рябокони. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 352 с. – С. 234.

⁵ Лівшиц Д. М. Спори про спадщину : практ. посіб. / Д. М. Лівшиц. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 288 с. – С. 46.

⁶ Рябокони Є. О. Спадкове правовідношення в цивільному праві : моногр. / Є. О. Рябокони. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2002. – 265 с. – С. 210.

⁷ Печений О. П. До питання про спадкування житла, що перебуває в процесі приватизації / О. П. Печений // Мала енциклопедія нотаріуса. – 2015. – № 5. – С. 46–50.

⁸ Фурса С. Я. Вказана праця. – С. 330.

⁹ Постанова Пленуму Верховного Суду України про судову практику у справах про спадкування від 30 травня 2008 р. № 7 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>

¹⁰ Рішення Апеляційного суду Донецької області від 27 червня 2006 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.Reyestr.court.gov.ua/Review/179452>

¹¹ Кравчук В. М. Вказана праця. – С. 105.

¹² Фурса С. Я. Вказана праця. – С. 334.

¹³ Лівшиц Д. М. Вказана праця. – С. 46.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Рябокони Є. О. Вказана праця. – С. 210.

¹⁶ Фурса С. Я. Вказана праця. – С. 336.

¹⁷ Там само. – С. 331.

Резюме

Кондратова А. М. Особливості спадкування прав та обов'язків щодо юридичної особи.

У статті розглянуто проблемні питання спадкування прав та обов'язків щодо юридичної особи як окремих видів спадщини із зверненням до судової і нотаріальної практики. Досліджено особливості процесу успадкування таких видів спадщини, специфіку її складових частин та визначено суб'єктний склад учасників таких відносин.

Ключові слова: спадкування, спадщина, спадкодавець, спадкоємець, права та обов'язки щодо юридичної особи, внесок до статутного фонду, право участі у товаристві, дивіденди, акція, учасник (засновник) юридичної особи.

Резюме

Кондратова А. Н. Особенности наследования прав и обязанностей юридических лиц.

В статье рассмотрены проблемные вопросы наследования прав и обязанностей юридических лиц как отдельных видов наследства с обращением к судебной и нотариальной практике. Исследованы особенности процесса наследования таких видов наследия, специфику их составных частей и определен субъектный состав участников таких отношений.

Ключевые слова: наследование, наследие, наследодатель, наследник, права и обязанности юридических лиц, вклад в уставный фонд, право участия в товариществе, дивиденды, акция, участник (основатель) юридического лица.

Summary

Kondratova A. Features of inheritance process of rights and obligations of legal entities.

The article deals with the problematic issues of inheritance rights and obligations of the legal entities as separate types of inheritance with reference to judicial and notarial practice. The features of the process of succession of species of heritage, the specificity of their constituents and certainly subjective composition of the participants of such relations.

Key words: succession, inheritance, the testator, the heir, the rights and obligations of legal entities, the contribution to the authorized capital, the right to participate in the partnership, dividends, share, the participant (founder) of the legal entity.